ISSN: 2149-0848

INESJOURNAL

ULUSLARARASI EĞİTİM BİLİMLERİ DERGİSİ
THE JOURNAL OF INTERNATIONAL EDUCATION SCIENCE

Fatma SİNECEN¹,

Mehtap GÜNEŞ ÖZDEN²

TÜRK DİLİ DERSİNİN UZAKTAN EĞİTİM YOLUYLA VERİLMESİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Kabul Tarihi: 20.10.2019 **Yayın Tarihi:** 31.12.2019

Künye (APA): Sinecen, F. & Güneş Özden, M. (2019). Türk dili dersinin uzaktan eğitim yoluyla verilmesinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *The Journal of International Education Science*, 21 (6), 88-100. DOI:

ÖZ

Bu çalışmada, Adnan Menderes Üniversitesi'nin 5(I) dersleri kapsamındaki Türk Dili ve Edebiyatı derslerinin uzaktan eğitim ile verilmesinin öğrencilerin başarıları üzerindeki etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya dahil olan öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik algılarının cinsiyet, öğrenim türü, uyruk, ders içeriklerine ulaşma yolları, kişisel bilgisayara sahip olma durumları ve internete bağlanma durumlarına göre farklılık oluşturma durumlarına bakılmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin cinsiyetlerine ve öğrenim türlerine göre “İçerik” ve “Genel Değerlendirme” algı düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşmadığı, “Sunum Kalitesi” algı düzeylerinde ise anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla 5(I) derslerinin sunum kalitesini daha nitelikli buldukları görülmüştür. “Normal Öğretim” öğrencilerin, “İkinci Öğretim” öğrencilerine göre 5(I) ile ilgili sunumları daha nitelikli buldukları belirlenmiştir. Öğrencilerin uyruklarına göre “Sunum Kalitesi” ile ilgili değerlendirmeleri arasında istatistiksel anlamlı bir farklılık bulunmamışken, “İçerik” ve “Genel Değerlendirme” düzeyleri arasında ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Buna göre “Yabancı” uyruklu öğrencilerin, “Yerli” öğrencilere göre 5(I) ile ilgili sunumları daha kaliteli ve doyurucu nitelikte buldukları söylenebilir. Elde edilen analiz sonuçlarına göre, öğrencilerin kişisel bilgisayara ve internet erişimine sahip olma durumlarının 5(I) derslerinin “İçerik”, “Sunum Kalitesi” ve “Genel Değerlendirme” düzeylerini anlamlı bir şekilde yordamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan Eğitim, Türk Dili ve Edebiyatı, 5(I) Dersleri, Bilgi, Ölçek

¹ Öğr. Gör., Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, fatma@adu.edu.tr

² Doç. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, mehtapgunes@comu.edu.tr

EXAMINATION OF TURKISH LANGUAGE COURSE THROUGH DISTANCE EDUCATION IN TERMS OF VARIOUS VARIABLES

ABSTRACT

In this study, it is aimed to examine the effect of giving Turkish Language and Literature courses within the scope of 5 (I) courses of Adnan Menderes University with distance education on students' achievements. Students' perceptions of distance education were examined according to gender, type of education, nationality, ways of accessing course contents, having a personal computer and making a difference according to their internet connection status.

According to the results of the research, it was concluded that there was no statistically significant difference in perception levels of "Content" and General Evaluation, according to gender and type of education, but there was a significant difference in "Presentation Quality" perception levels. It was observed that female students found the quality of presentation of 5 (I) courses to be more qualified than men. It was determined that "Normal Education" students found presentations about 5 (I) more qualified than "Secondary Education" students. While there was no statistically significant difference between the evaluations of students regarding "Quality of Presentation according to their nationalities, there was a statistically significant difference between "Content" and "General Evaluation" levels. According to this, it is seen that "Foreign" students find presentations about 5 (I) more quality and satisfying than Native students. According to the results of the analysis, it was concluded that the students' having a personal computer and internet access significantly predicted "Content", "Presentation Quality" and "General Evaluation in levels of 5 (I) courses.

Keywords: Distance Education, Infrastructure, 5 (I) courses, information, distance learning

GİRİŞ

Günümüzde eğitim, ülkelerin varlıklarını devam ettirebilmeleri, teknolojiye ilerlemeler sağlayabilmeleri, politik etkinliklerini arttırabilmeleri ve sosyal gelişimini sağlayabilmeleri için önem verilmesi gereken sosyal dinamiklerden birisi olarak benimsenmiştir. Bilgiyi üreten, geliştiren ve etkin kullanabilen bireyler yetiştirebilmek için ülkelerin eğitim metotların farklı yöntemler kullanması önemlidir. Bilgiyi ucuz, kolay, hızlı, zaman ve mekandan bağımsız olarak erişim sağlanabileceği ortam olan internet, çağımızın en geniş bilgi portalı olarak görülmektedir. Bu bağlamda, bilgiye erişimin kolay, zaman ve mekandan bağımsızlaştırılması ve hayat boyu eğitim kavramını benimseyen ülkelerde, başta üniversiteler olmak üzere birçok kamu kurum ve kuruluş gelişen teknoloji ve internet altyapısı ile eğitim modellerine uzaktan eğitim modelini de eklemiştir (Odabaş, 2003; Umut ve Madran, 2004; Düzakın ve Yalçınkaya, 2008; Altıparmak, Kurt ve Kapıdere, 2011).

Uzaktan eğitim, her türlü elektronik iletişimin kullanıldığı, eğitimcinin, öğrencinin ve eğitim materyallerinin sanal ortamda bir araya getirilerek oluşturulan bu portala genel olarak Uzaktan Eğitim adı verilmektedir (Sinecen, 2011). Uzaktan eğitim ile dersin etkin olarak izlenmesinde öğrencilerin ve öğretim elemanının aynı ortamda olmaması, öğrencilerin birbirleriyle sosyalleşememesi, öğrencilerin yanlış bilgi ediniminde anlık düzeltilmemesi gibi dezavantajlara sahip olmasına karşın, öğrencilerin istedikleri zaman bilgiye erişebilmeleri, ses-video gibi etkileşimli içerikler ile kolay anlaşılabilirliğin sağlanması, senkron ve asenkron olarak ders dinleyebilmeleri, ders içeriklerinin sürekli güncel tutulabilmesi, eğitim kurumlarındaki fiziki koşullara ihtiyaç olmaması, uzman öğretim elemanlarının bulunduğu konumdan ders

verebilmeleri gibi avantajlara da sahip olmaktadır (Adıyaman, 2002; Ekiz, Bayam ve Ünal, 2003; Çetin, Çakıroğlu, Bayılmış ve Ekiz, 2004; Şen, Atasoy, Aydın ve Nesrin, 2010).

Uzaktan eğitim, gelişim sürecinde önceleri posta servislerini, sonra radyo, televizyon gibi iletişim araçlarını kullanarak başlamış fakat eğitimin kalite ve yöntemleri üzerinde çok önemli gelişmeler sağlanamamıştır. Çünkü öğrenci, eğitimci ve materyallerin etkileşimli olarak kullanılması eksik kalmış ve bilgi gerektiği gibi vurgulanamamıştır. Bu ihtiyacı karşılayabilecek en önemli platformu, takip eden süreçte gelişmeler sayesinde, internet ve uzaktan eğitim sistemleri oluşturmaktadır. Öğrenci istediği zaman eğitimci ile görüşebilmekte, ders materyallerine ulaşabilmekte ve sorularını paylaşılabilmektedir. Eğitimci ise öğrencisinin anlayabileceği şekilde görsel-işitsel dokümanlar hazırlayabilmekte, kolayca sınavlar oluşturarak anlık seviye belirlemeler gerçekleştirebilmekte ve bilgisini aynı anda birçok kişinin kullanımına açmaktadır. Uzaktan Eğitim her geçen gün önemini arttırmakta ve güçlenmektedir. Yeni teknolojiler ile etkileşimli veya etkileşimsiz yöntemler ile ders işlenmekte, öğrenci ve eğitimci iletişimi daha aktifleşmekte, öğrenim seviyeleri an ve an tespit edilebilmekte ve daha birçok avantajı ile Eğitim-Öğretim yapılabilmektedir.

Türkiye’de ise uzaktan eğitimin temelleri 1960’larda mektupla öğretim uygulamaları ile atılmıştır. 1982 yılında 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu’nun kabul edilmesiyle birlikte, Türkiye’de uzaktan eğitim modelinin üniversite bazında uygulanmasının ilk adımının atıldığı Açıköğretim Fakültesi kurulmuştur. Eğitim için dünyada örgün eğitime yeni bir alternatif olması ve ülkeler arasında uyumlu bir eğitim sağlaması uzaktan eğitimin önemini artırmaktadır. Örneklem vermek gerekirse Rusya’da eğitim alanında 1990 yılından itibaren örgün eğitimin alternatifi uzaktan eğitimidir. Rusya’da uzaktan eğitimi başlatan kurumun şuan ülke üzerinden 350’den fazla şehirde olmak üzere ve 60 bağımsız ülke şehrinde kendi uzaktan eğitim büroları bulunmaktadır. Rusya için şuan kullanılan eğitim modelinin düzenlenmesinde ve iyi işler çıkarmasında uzaktan eğitimin rolü çok büyüktür. Rusya eğitim alanında uzaktan eğitim anlayışı bir bütün olan, ketiteli bir eğitim sağlamak için teknolojik olarak en büyük araç olarak algılanmaktadır. Uzaktan eğitim merkez ve kırsal kesim arasında eğitime uzaklığı ortadan kaldırmıştır. Ülkenin tamamın bir bütünlük sağlanmış ve ülkenin kırsal kesiminde yaşanan birçok sorun için çözüm olmuştur (Salyers, 2010).

Bu araştırmanın amacı, birçok farklı lokasyona sahip üniversiteler arasında bulunan Adnan Menderes Üniversitesi’nin 5(I) dersleri kapsamındaki Türk Dili ve Edebiyatı derslerinin uzaktan eğitim ile verilmesinin öğrencilerinin başarıları üzerine etkisinin incelenmesi üzerinedir.

Araştırma kapsamında öğrenciler için Adnan Menderes Üniversitesi Uzaktan Eğitim Merkezi tarafından kurulan altyapı ile dersler uzaktan eğitim yoluyla gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin bu model ile elde ettikleri bilgi birikimi öncelikle sınav notlarındaki etkisi öğrenci bilgi sisteminden alınan verilere göre önceki yılların sonuçlarına göre analiz edilmiştir. Ayrıca öğrencilerden gerçekleştirilen eğitim modeline ait geri bildirimlerini incelemek adına geliştirilen “ADÜ 5i Dersleri ölçeği” uygulanmıştır.

Konu kapsamında cevap aranan sorular;

1. Gerçekleştirilen eğitim modelinin uygulamada etkinliğinin başarılı olup olmamasıdır?
2. Gerçekleştirilen eğitim modelinin yetkinliğinin durumu nedir?
3. Öğrencilerin bu eğitim modelini ne kadar benimsediği?

4. Bu eğitim modelinin uygulanmasına devam edilmesi mi yoksa uygulamadan kaldırılması mıdır?

YÖNTEM

Araştırma Modeli: Bu araştırma, betimsel tarama modeline bağlı kalarak tasarlanmıştır. Karasar (2012) Tarama Modellerini, geçmişte veya var olan bir durumu olduğu gibi yansıtmayı amaçlayan araştırma türü olarak sınıflandırmıştır.

Evren ve Örneklem: Araştırmanın evrenini Aydın Adnan Menderes Üniversitesinde uzaktan eğitim gören toplam 12309 öğrenci araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini 1922 öğrenci olarak çalışmada yer almıştır. Karasar (2012) evren/örneklem hesaplamasında yüksek geçerlilik ve güvenilirlikte ($\pm 0,03$) 12.309 olan çalışmanın evreni için 963 katılımcının üstünde bir değerin araştırmanın geçerliliğini sağlayacağını bildirmiştir (s. 67).

Araştırmaya Katılan 989 öğrencinin (%51,5) Kadın olduğu, 1290 öğrencinin (% 67,1) Normal Eğitime devam ettiği, 1903 öğrencinin (% 99) yerli öğrenci olduğu, 1066 öğrencinin (%55,5) derslere “Cep telefonu” aracılığı ile ulaştığı, 1204 öğrencinin (% 62,6) kişisel bilgisayara sahip olduğu ve 1369 öğrencinin ise (%71,2) İnternet bağlantısının olduğu belirlenmiştir.

Veri Toplama Araçları: Öğrencilerin 5(I) derslerine yönelik değerlendirmelerini elde etmek amacı ile araştırmacı tarafından “5(I) derslerini değerlendirme ölçeği” geliştirilmiştir. 5(I)DDÖ 11 maddeden oluşmakta ve öğrencilerin 5(I) derslerine yönelik değerlendirmelerini yansıtan ifadeleri içermektedir. 5(I)DDÖ, “İçerik” ve “Sunum Kalitesi” olmak üzere 2 alt boyut ve bu boyutların toplanması ile elde edilen “Genel Değerlendirme” düzeylerinden meydana gelmektedir.

Ölçekte öğrencilerin 5(I) derslerinin içeriklerine yönelik yapmış oldukları değerlendirmeler ölçeğin “İçerik” boyutunu oluşturmakta ve ölçekteki; 1., 2., 4., 6., 7 ve 8’inci maddeler olmak üzere toplam 6 maddeden meydana gelmektedir.

5(I) derslerinin öğrencilere ulaştırılması ile ilgili değerlendirmeler ise “Sunum Kalitesi” boyutunu oluşturmakta ve ölçeğin; 3., 5., 9., 10. ve 11’inci maddeleri olmak üzere toplam 5 maddeden meydana gelmektedir.

Ölçme aracında yer alan “İçerik” ve “Sunum Kalitesi” boyutları ayrı ayrı puanlanmaktadır. Elde edilen “İçerik”, “Sunum Kalitesi” ve tüm soruların toplamından elde edilen “Genel Değerlendirme” ile ilgili yüksek puanlar öğrencilerin konu ile ilgili olumlu değerlendirmelerini, düşük puanlar ise konu ile ilgili olumsuz değerlendirmelerini göstermektedir.

Ölçek maddeleri 5’li likert tipine göre puanlanmıştır. Öğrencilerin ölçekteki maddeleri okuyarak, o maddeye yönelik düşünceleri doğrultusunda cevap vermeleri beklenmiştir. Ölçekteki ifadeler “Kesinlikle katılmıyorum = 1”, “Katılmıyorum = 2”, “Kararsızım = 3”, “Katılıyorum = 4” ve “Kesinlikle katılıyorum = 5” olarak puanlanmıştır. Toplam puanın büyüklük derecesi, öğrencilerin 5(I) derslerinin işlenmesine yönelik olumlu değerlendirmelere sahip olduğu şeklinde yorumlanmıştır.

5(I) Derslerini Değerlendirme Ölçeği Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

5(I) Derslerini Değerlendirme Ölçeği Geçerlik Çalışması: Araştırmacı tarafından iki faktörlü olarak geliştirilen “5(I) Derslerini Değerlendirme Ölçeği” bu araştırmayla doğrulanması amaçlanmıştır. Bu amaçla elde edilen verilerin faktör analizine uygunluğunu ölçmek için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett testi yapılmıştır. KMO değeri “0.889” ve Bartlett’s Test of Sphericity değeri 10550,996 olarak bulunmuştur ($p < 0.01$). Verilerin doğrulayıcı faktör analizi yapılmasına uygun olduğu belirlenmiştir. Doğrulayıcı Faktör Analizi sonucunda ölçeğin uyum indeksleri kabul edilebilir düzeyde olduğu bulunmuştur.

Araştırmanın ölçüm modeli AMOS programı kullanılarak Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile test edilmiş ve yapısalci eşitlik modeli aşağıdaki Şekil 1’de verilmiştir.

Şekil 1. Ölçme aracının alt boyutları ile ilgili yapısalci eşitlik araştırma modeli ve parametre değerleri.

Elde edilen sonuçlara göre χ^2 /sd oranı 6,464 olarak hesaplanmıştır ($\chi^2 = 232,691$, $sd = 36$, $p = 0,000$). Modelin uyumunu değerlendirmek için uyum iyiliği indeksleri hesaplanmış ve aşağıdaki Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Ölçüm modeline ait uyum indeks değerleri

Model Uygunluk Değerleri	Olmaması Gereken	Ölçülen Değer
χ^2 / sd	≤ 3.00	6,464
GFI (Goodness of Fit)	≥ 0.90	0.959
AGFI (Adjusted Goodness of fit)	≥ 0.90	0.937
NFI (Normed Fit Index)	≥ 0.90	0.959

RFI (Relative Fit Index)	≥ 0.90	0.948
CFI (Comperative Fit Index)	≥ 0.90	0.963
IFI (Incremental Fit Index)	≥ 0.90	0.963
TLI (Tucker – Lewis Index)	≤ 0.90	0.953
RMR (Root Mean Square Residual)	0 - 1	0.104
RMSEA (Root Mean Square Error of Approximation)	0.00 – 0.08	0.068

Tablo 1'e göre modelin iyi uyum indeksine sahip olduğu söylenebilir. Uyum indekslerinden RMR 0,104 ve RMSEA analiz sonucunda 0,068 olarak bulunmuştur ve bu da modelin iyi uyum gösterdiği anlamına gelmektedir. Uyum iyiliği indekslerinin tamamı iyi uyum sınırları içerisinde olduğundan herhangi bir değişken modelden çıkarılmamış sadece bazı değişkenler arası kovaryanslar oluşturulmuştur. Bu verilere bakarak, ölçme aracının 2 boyuttan meydana geldiği söylenebilir (İçerik = *İçerik ile İlgili Değerlendirmeler*, SunumKalitesi = *Sunum Kalitesi ile ilgili Değerlendirmeler*).

5(I) Dersleri Değerlendirme Ölçeği Güvenirlik Çalışması: Doğrulamalı Faktör Analizi sonucunda ölçme aracının “*İçerik*” ve “*Sunum Kalitesi*” olmak üzere iki faktörden meydana geldiği belirlenmişti. Belirlenen bu faktörlerin güvenilirlik derecelerini belirlemek amacı ile Cronbach Alfa güvenilirlik katsayıları elde edilmiştir. Elde edilen analiz sonuçlarına göre, “*İçerik*” boyutuna ait güvenilirlik katsayısı 0.925 ve “*Sunum Kalitesi*” boyutuna ait güvenilirlik katsayısının ise 0.743 olarak elde edilmiştir. Ölçme aracının tamamı ile ilgili Cronbach Alpha değeri ise 0,825 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin Toplanması

Öğrencilerin aldığı sonuçlara göre Geçip/Kalma verileri ADÜ Bilgi İşlem Daire Başkanlığı Yazılım Şube Müdürlüğü tarafından hazırlanan Öğrenci Bilgi Sistemi (OBİS) kullanılarak elde edilmiştir. 2014 yılı itibariyle kayıtlanan öğrencilerin toplam sayısı 12309 olarak tespit edilmiştir. Öğrencilerin bir kısmının yatay geçiş, dikey geçiş, ikinci üniversite gibi nedenlerden dolayı 5(I) derslerinin sınavlarına giren öğrenciler ile kayıtlanan toplam öğrenci değerleri arasında farklılıklar mevcut olması normaldir. Ayrıca bir önceki seneden dersleri altttan alan öğrencilerinde yeni eğitim-öğretim yılında sınavlara girmesi nedeniyle sayılar farklı olmaktadır.

Tablo 2. 2014/2015 Eğitim-Öğretim Yılı Normal ve İkinci Öğretime Göre Kayıtlanan Öğrenci Sayıları

Yıl	Normal Öğretim			İkinci Öğretim			Genel Toplam
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	
2014	3946	4469	8415	2156	1738	3894	12309

Adnan Menderes Üniversitesi öğrencileri 5(I) dersleri yürütme esaslarına göre aynı anda 5(I) derslerinin tamamına veya alması gereken derslerin sınavına girme hakkına sahiptir. Bu bağlamda 2014/2015 Eğitim-Öğretim Yılında yapılan sınavlara giren öğrencilerin birim türlerine göre Tablo 2’de gösterilmiştir. Ders türüne ait birimlerin türlerine göre geçme oranlarının yüzdesel karşılıkları Tablo 3’de belirtilmiştir. Meslek Yüksek Okulu öğrencilerinin büyük bir kısmının sınavsız geçiş ile üniversiteye girmesi ve öğrencilerin derslere olan ilgisizliği başarı oranının düşük olmasından önemli bir etken gibi görünmektedir.

Tablo 3. 2014/2015 Eğitim-Öğretim Yılı 5(I) Derslerine Göre Toplam Sınava Giren Öğrenci Sayıları

	TD101	TD102
Meslek Yüksekokulu	7671	6780
Yüksekokul	1157	1072
Fakülte	3731	3740
Toplam	12559	11592

Verilerin Analizi

Araştırma bağımlı değişken olarak kullanılan “İçerik”, “Sunum Kalitesi” ve “Genel Değerlendirme” değişkenlerinin normal dağılım gösterme durumlarının belirlenmesi için tek örneklem Kolmogorov–Smirnov testi uygulanmıştır. Araştırmada kullanılan bağımlı değişkenlerin normal dağılımına ait bilgileri Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4. Araştırmada kullanılan bağımlı değişkenlerin dağılım özellikleri

	İçerik	Sunum Kalitesi	Genel Değerlendirme
K – S (z)	0.085	0.090	0.071
P	0.000	0.000	0.000

Tablo 4 ayrıntılı bir şekilde incelendiğinde, 5(I)DDÖ alt boyutlarını oluşturan “İçerik” ve “Sunum Kalitesi” ile ölçeğin tamamını oluşturan “Genel Değerlendirme” değişkenlerinin normal dağılım göstermediği belirlenmiştir. Bu nedenle verilerin analizinde Mann-Whitney U ve Kruskal Wallis H testleri kullanılmıştır.

BULGULAR

Öğrencilerin öğrenim türlerine göre 5(I) derslerinin İçerik, Sunum Kalitesi ve Genel değerlendirme düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek için Mann – Whitney U testi kullanılmıştır. Elde edilen analiz sonuçlarına göre, öğrencilerin öğrenim türlerine göre “İçerik” ($U = 398159$; $p > 0.05$) ve “Genel Değerlendirme” ($U = 387372$; $p > 0.05$) düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı belirlenmiştir. Diğer yandan, öğrencilerin “Sunum Kalitesi” ile ilgili değerlendirmelerinde ise öğrencilerin “Öğrenim Türü” değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olduğu belirlenmiştir ($U = 383681$; $p < 0.05$). Bu farkın hangi “Öğrenim türü” lehine olduğunu belirlemek amacı ile “Sıra Ortalaması” değerleri incelendiğinde, “Normal Öğretim” öğrencilerinin, “İkinci Öğretim” öğrencilerine göre 5(I) ile ilgili sunumları daha nitelikli buldukları belirlenmiştir. Elde edilen bulgular, Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5. Öğrencilerin öğrenim türlerine göre 5(I) derslerini değerlendirme düzeylerinin analizi

Değerlendirme Türü	Öğrenim Türü	n	Sıra Toplamı	Sıra Ortalaması	U	Z	p
İçerik	İkinci Ö	632	598187	946,50	398159	-0,832	0,406
	Normal Ö	1290	1249816	968,85			
Sunum Kalitesi	İkinci Ö	632	583709	923,59	383681	-2,103	0,035*
	Normal Ö	1290	1264294	980,07			
Genel Değerlendirme	İkinci Ö	632	587400	929,43	387372	-1,775	0,076
	Normal Ö	1290	1260603	977,21			

* $p < 0.05$

Öğrencilerin uyruklarına göre 5(I) derslerinin İçerik, Sunum Kalitesi ve Genel değerlendirme düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek için Mann – Whitney U testi kullanılmıştır. Elde edilen analiz sonuçlarına göre, öğrencilerin “Uyruklarına” göre “Sunum Kalitesi” ile ilgili değerlendirmeleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı belirlenmiştir ($U = 15423$; $p > 0.05$). Diğer taraftan, öğrencilerin “İçerik” ($U = 11860$; $p < 0.05$) ve “Genel Değerlendirme” ($U = 12456$; $p < 0.05$) düzeyleri arasında ise istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olduğu belirlenmiştir. Bu farkın hangi “Uyruk” türü lehine olduğunu belirlemek amacı ile “Sıra Ortalaması” değerleri incelendiğinde, “Yabancı” uyruklu öğrencilerin, “Yerli” öğrencilere göre 5(I) ile ilgili içerikleri daha kaliteli ve doyurucu nitelikte buldukları belirlenmiştir. Elde edilen bulgular, Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. Öğrencilerin uyrukların göre 5(I) derslerini değerlendirme düzeylerinin analizi

Değerlendirme Türü	Uyruk	n	Sıra Toplamı	Sıra Ortalaması	U	Z	P
İçerik	Yabancı	19	24487	1288,79	11860	-2,591	0,010*
	Yerli	1903	1823516	958,23			
Sunum Kalitesi	Yabancı	19	15613	821,76	15423	-1,106	0,269
	Yerli	1903	1832389	962,90			
Genel Değerlendirme	Yabancı	19	23891	1257,42	12456	-2,338	0,019*
	Yerli	1903	1824112	958,55			

* $p < 0.05$

Öğrencilerin derslerin içeriklerine ulaşma şekline göre 5(I) derslerinin İçerik, Sunum Kalitesi ve Genel değerlendirme düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek için Kruskal Wallis – H testi kullanılmıştır. Öğrencilerin ders içeriklerine ulaşım türüne göre, “İçerik” ($\chi^2 = 14,079$; $p < 0.05$), “Sunum Kalitesi” ($\chi^2 = 37,823$; $p < 0.05$) ve “Genel Değerlendirme” ($\chi^2 = 26,618$; $p < 0.05$) düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu belirlenmiştir. Farkın hangi grup ya da gruplar lehine olduğunu belirlemek amacı ile ikili karşılaştırmalı Mann Whitney – U değerleri incelendiğinde, derslerin “İçeriği” ile ilgili olarak derslere “Tablet, Dizüstü Bilgisayar, Masaüstü Bilgisayar ve Cep Telefonu” ile ulaşan öğrencilerin, sadece “Cep Telefonu” ile ulaşan öğrencilere göre ders içeriklerini daha olumlu değerlendirdikleri belirlenmiştir. Derslerin “Sunum Kalitesi” ile ilgili olarak, “Dizüstü Bilgisayar” kullananların, “Cep Telefonu” kullananlara göre daha olumlu değerlendirmede bulundukları belirlenmiştir. “Genel Değerlendirme” ile ilgili olarak ise, “Tablet, Dizüstü Bilgisayar, Masaüstü Bilgisayar ve Cep Telefonlarını” aynı anda kullanan öğrencilerin, sadece “Cep telefonu”, “Masaüstü Bilgisayar” ve “Dizüstü Bilgisayar” kullananlara göre daha olumlu değerlendirmede bulundukları belirlenmiştir. Ayrıca, “Dizüstü Bilgisayar” ve “Cep Telefonunu” beraber kullanan öğrencilerin, sadece “Cep Telefonu” kullananlara göre daha olumlu değerlendirmede bulundukları belirlenmiştir. Elde edilen bulgular, Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. Öğrencilerin derslerin içeriğine ulaşma şekli ile ilgili analiz sonuçları

Değişken	Ders içeriğine ulaşma şekli	n	Sıra Ortalaması	χ^2	p	Fark
İçerik	1. BDÜ	458	945,10	14,079	0,015	6 - 4
	2. BDÜ, CT	138	1083,50			
	3. BMÜ	182	961,41			
	4. CT	1066	944,59			
	5. TABLET	57	1009,73			
	6. T, BDÜ, BMÜ,CT	21	1245,81			
Sunum Kalitesi	1. BDÜ	458	1053,59	37,823	0,000	
	2. BDÜ, CT	138	1015,18			

	3. BMÜ	182	963,75		
	4. CT	1066	900,80		
	5. TABLET	57	1097,12		1 - 4
	6. T, BDÜ, BMÜ, CT	21	1293,76		
Genel Değerlendirme	1. BDÜ	458	995,14	26,618	0,000
	2. BDÜ, CT	138	1092,30		
	3. BMÜ	182	960,75		
	4. CT	1066	917,87		1 - 6;
	5. TABLET	57	1060,39		2 - 4;
	6. T, BDÜ, BMÜ, CT	21	1321,05		3 - 6; 4 - 6.

1 = Bilgisayar Dizüstü; 2 = Bilgisayar Dizüstü ve Cep Telefonu; 3 = Bilgisayar Masaüstü;

4 = Cep Telefonu; 5 = Tablet; 6 = Tablet, Bilgisayar Dizüstü, Bilgisayar Masaüstü ve Cep Telefonu

Öğrencilerin kişisel bilgisayara sahip olma durumları, 5(I) derslerinin İçerik, Sunum Kalitesi ve Genel değerlendirme düzeylerini ne derece yordadığını belirlemek için Basit Doğrusal Regresyon analizi kullanılmıştır. Elde edilen analiz sonuçlarına göre, öğrencilerin kişisel bilgisayara sahip olma durumlarının, 5(I) derslerinin “İçerik” ($R^2 (.7)$, $F= 9,927$, $p < 0.001$), “Sunum Kalitesi” ($R^2 (.6)$, $F= 5,925$, $p < 0.05$) ve “Genel Değerlendirme” ($R^2 (.8)$, $F= 13.737$, $p < 0.01$) düzeylerini anlamlı bir şekilde yordadığı belirlenmiştir. Bir başka ifade ile, kişisel bilgisayara sahip olan öğrencilerin, olmayanlara göre 5(I) derslerini “İçerik”, “Sunum Kalitesi” ve “Genel Değerlendirme” yönünden daha nitelikli buldukları belirlenmiştir. Elde edilen bulgular, Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. *Kişisel bilgisayara sahip olma durumuna göre 5(I) derslerini değerlendirme düzeyi analizi*

Değişken	Durum	R	R ²	t	p
İçerik	Kişisel Bilgisayar	0,072	0,005	3,151	0,002**
Sunum Kalitesi	Kişisel Bilgisayar	0,055	0,003	2,434	0,015*
Genel Değerlendirme	Kişisel Bilgisayar	0,084	0,007	3,706	0,000**

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$

Öğrencilerin internete bağlanma durumları, 5(I) derslerinin İçerik, Sunum Kalitesi ve Genel değerlendirme düzeylerini ne derece yordadığını belirlemek için Basit Doğrusal Regresyon analizi kullanılmıştır. Elde edilen analiz sonuçlarına göre, öğrencilerin internete bağlanma durumlarının 5(I) derslerinin “İçerik” ($R^2 (.8)$, $F = 12,690$, $p < 0.001$), “Sunum Kalitesi” ($R^2 (.8)$, $F= 11,379$, $p < 0.05$) ve “Genel Değerlendirme” ($R^2 (.10)$, $F= 20,519$, $p < 0.01$) düzeylerini anlamlı bir şekilde yordadığı belirlenmiştir. Bir başka ifade ile interneti aktif kullanan öğrencilerin, kullanmayanlara göre 5(I) derslerini “İçerik”, “Sunum Kalitesi” ve “Genel Değerlendirme” yönünden daha nitelikli buldukları belirlenmiştir. Elde edilen bulgular, Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9. *İnternete bağlanma durumuna göre 5(I) derslerini değerlendirme düzeyi analizi*

Değişken	Durum	R	R ²	t	p
İçerik	İnternete bağlanma	0,081	0,007	3,562	0,000**
Sunum Kalitesi	İnternete bağlanma	0,077	0,006	3,373	0,001**

Genel Değerlendirme	İnternete bağlanma	0,103	0,011	4,530	0,000**
---------------------	--------------------	-------	-------	-------	---------

** p < 0.01

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Tartışma ve Sonuç

Öğrencilerin 5(I) derslerinin “İçerik”, “Sunum Kalitesi” ve “Genel Değerlendirme” düzeylerinin öğrenim türlerine göre farklılık gösterme durumlarına ilişkin, istatistiki değerlendirmeler sonrasında; öğrencilerin öğrenim türlerine göre “İçerik” ve “Genel Değerlendirme” düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin “Sunum Kalitesi” değerlendirme düzeyleri öğrenim türlerine göre farklılık göstermiş ve Normal Öğretim öğrencilerinin İkinci Öğretim öğrencilerine oranla Sunum Kalitesini daha nitelikli buldukları görülmüştür.

Öğrencilerin 5(I) derslerinin “İçerik”, “Sunum Kalitesi” ve “Genel Değerlendirme” düzeylerinin uyruklarına göre farklılık gösterme durumlarına ilişkin istatistiki değerlendirmeler sonrasında; öğrencilerin uyruklarına göre “Sunum Kalitesi” değerlendirme düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin “İçerik” ve “Genel Değerlendirme” düzeyleri uyruklarına göre farklılık göstermiştir. Buna göre “Yabancı” uyruklu öğrencilerin, “Yerli” öğrencilere göre 5(I) ile ilgili değerlendirmelerinin daha olumlu yönde olduğu ve 5(I) içeriklerini daha kaliteli ve doyurucu nitelikte buldukları belirlenmiştir.

Öğrencilerin 5(I) derslerinin “İçerik”, “Sunum Kalitesi” ve “Genel Değerlendirme” düzeylerinin derslerin içeriklerine ulaşma şekline göre farklılık gösterme durumlarına ilişkin istatistiki değerlendirmeler sonrasında; öğrencilerin derslerin içeriklerine ulaşma şekillerine göre 5(I) derslerinin “İçerik”, “Sunum Kalitesi” ve “Genel Değerlendirme” düzeylerinde anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur. Derslerin “İçeriği” ile ilgili olarak derslere “Tablet, Dizüstü Bilgisayar, Masaüstü Bilgisayar ve Cep Telefonu” ile ulaşan öğrencilerin, sadece “Cep Telefonu” ile ulaşan öğrencilere göre ders içeriklerini daha olumlu değerlendirdikleri belirlenmiştir. Derslerin “Sunum Kalitesi” ile ilgili olarak, “Dizüstü Bilgisayar” kullananların, “Cep Telefonu” kullananlara göre daha olumlu değerlendirmede bulundukları görülmüştür. “Genel Değerlendirme” ile ilgili olarak ise, “Tablet, Dizüstü Bilgisayar, Masaüstü Bilgisayar ve Cep Telefonlarını” aynı anda kullanan öğrencilerin, sadece “Cep telefonu”, “Masaüstü Bilgisayar” ve “Dizüstü Bilgisayar” kullananlara göre daha olumlu değerlendirmede bulundukları belirlenmiştir. Ayrıca, “Dizüstü Bilgisayar” ve “Cep Telefonunu” beraber kullanan öğrencilerin, sadece “Cep Telefonu” kullananlara göre daha olumlu değerlendirmede bulundukları belirlenmiştir.

Öğrencilerin 5(I) derslerinin “İçerik”, “Sunum Kalitesi” ve “Genel Değerlendirme” düzeylerinin kişisel bilgisayara sahip olma durumlarına göre farklılık gösterme durumu incelenmiştir. Elde edilen analiz sonuçlarına göre, öğrencilerin kişisel bilgisayara sahip olma durumlarının 5(I) derslerinin “İçerik” “Sunum Kalitesi” ve “Genel Değerlendirme” düzeylerini anlamlı bir şekilde yordadığı belirlenmiştir. Bir başka ifade ile kişisel bilgisayara sahip olan öğrencilerin, olmayanlara göre 5(I) derslerini “İçerik”, “Sunum Kalitesi” ve “Genel Değerlendirme” yönünden daha nitelikli buldukları belirlenmiştir. Gündüz’ün (2013) çalışmasında tam tersi bir sonuca ulaşarak öğrencilerin kişisel bilgisayara sahip olma durumlarının öğrencilerin uzaktan eğitim algılarını etkilemediği sonucuna ulaşılmıştır.

Temeli teknolojiye dayalı eğitimlerin, öğrenenler teknolojiye ulaşamadığında amacını gerçekleştirmesi mümkün değildir (Bates, 2005, s. 50). Bunun için bilgisayara sahip olma durumu, öğrencilerin 5(I) derslerine yönelik algı düzeylerine etki etmektedir. Bugün neredeyse tüm ev ve iş yerlerinde bilgisayarlar vardır. Yaşamın her alanında kullanılan bilgisayarlar, eğitimde de önemli bir yere sahiptir.

Soydal ve ark. (2012) çalışmalarında öğrencilerin sosyo-demografik konumunun yanısıra sosyo-ekonomik şartlarında uzaktan eğitimde belirleyici bir rol oynadıklarını vurgulamışlardır. Uzaktan eğitimin temel aşaması hazırbulunuşluk düzeyinde kişinin tutumları, güven ve deneyimleri kadar teknoloji olanakları içeriğin uzaktan eğitime uygunluğu ve kurumun yapısının elverişli olması gerektiğini aktarmışlardır.

Öğrencilerin 5(I) derslerinin “İçerik”, “Sunum Kalitesi” ve “Genel Değerlendirme” düzeylerinin internete bağlanma durumlarına göre farklılık gösterme durumu incelenmiştir. Elde edilen analiz sonuçlarına göre, öğrencilerin internete bağlanma durumlarının 5(I) derslerinin “İçerik”, “Sunum Kalitesi” ve “Genel Değerlendirme” düzeylerini anlamlı bir şekilde yordadığı belirlenmiştir. Bir başka ifade ile interneti aktif kullanan öğrencilerin, kullanmayanlara göre 5(I) derslerini “İçerik”, “Sunum Kalitesi” ve “Genel Değerlendirme” yönünden daha nitelikli buldukları görülmüştür. Gündüz’ün (2013) çalışmasında tam tersi bir sonuca ulaşarak öğrencilerin internete sahip olma durumlarının öğrencilerin uzaktan eğitim algılarını etkilemediği sonucuna ulaşılmıştır.

Bates (2005) uzaktan eğitim alan öğrencilere, eğitimleri sürecinde evlerinde kullanabilmeleri için düşük maliyetli teknolojik ürün veya internetin sağlanması gerektiği üzerinde durmuştur. Bu uygulamanın kurum ve kuruluşlarca maliyetli olabileceğinden hatalı veya gereksiz kullanımı durumunda meydana gelen zararın eğitim alan kişiden tahsil edilmesi ile karşılanabilir. Bu tür bir uygulama eğitim alan kişilerin sunulan olanakları amacına uygun ve dikkatli kullanmalarını sağlayacaktır.

Yapılmış olan bu çalışmada internet kullanımı öğrencilerin 5(I) derslerine yönelik algı düzeylerine etki ettiği bulunmuştur. Bugün yaşamın her alanında internetten faydalanılmakta ve hemen hemen her ev ve iş yerinde internet bulunmaktadır. İnternetin etkili ve uygun kullanımı ile kişiler yaşamlarını kolaylaştırmaktadır. İnternetin etkili olduğu en önemli alanlardan birisi de eğitimidir. Öğrenim görenlerin interneti öğrenim süreçlerine olumlu katkı sağlayacak şekilde kullanabilmeleri bu sürecin verimliliğini ve öğrenim görenlerin kazanımlarını artıracaktır.

Öneriler

İlgili kurumlarca, uzaktan öğrenim gören öğrencilerin telefon, tablet, dizüstü bilgisayar ve masaüstü bilgisayar gibi teknolojik unsurlara sahip olmaları sağlanabilir. Öğrencilerin uzaktan öğrenim aldıkları süreç boyunca yararlanabilecekleri teknolojik unsurlar öğrencilere tahsil edilebilir.

İlgili kurumlarca, uzaktan öğrenim gören öğrencilerin internete kolay erişebilmeleri sağlanabilir. Eğitim veren kurumların, ulaşımı kolay internet sitelerinden ders anlatım videoları yayınlanabilir.

KAYNAKÇA

Adams, A. & Timmis, F. (2006). Students views of integrating web-based learning technology into the nursing curriculum-a descriptive survey. *Nurse Education in Practice*, 6, 2-21.

- Adıyaman, Z. (2002). Uzaktan eğitim yoluyla yabancı dil öğretimi. *The Turkish Online Journal of Educational Technology TOJET*, 1(11), 92-97.
- Altıparmak, M., Kurt, İ. D. ve Kapıdere, M. (2011). E-Öğrenme ve uzaktan eğitimde açık kaynak kodlu öğrenme yönetim sistemleri. *Akademik Bilişim, Malatya: Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri*, 319-327.
- Ateş, A. ve Altun, E. (2008). Bilgisayar öğretmeni adaylarının uzaktan eğitime yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(3), 125-145.
- Bates, AT (2005). Teknoloji, e-öğrenme ve uzaktan eğitim. London and New York: Routledge.
- Bontempi, E. & Warden-Hazlewood, L. (2003). Factors in effective computer-assisted instruction. *Online Learning*, 1, 1-7.
- Büyüköztürk, Ş. (2002). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademik Yayıncılık.
- Çetin, Ö., Çakıroğlu, M., Bayılmış, C. ve Ekiz, H. (2004). Teknolojik gelişme için eğitimin önemi ve internet destekli öğretimin eğitimdeki yeri. *The Turkish Online Journal of Educational Technology – TOJET*, 3(3), 144-147.
- Düzakın, E. ve Yalçınkaya, S. (2008). Web tabanlı uzaktan eğitim sistemi ve Çukurova Üniversitesi öğretim elemanlarının yatkınlıkları. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(1), 225-244.
- Ekiz, H., Bayam, Y. ve Ünal, H. (2003). Mantık devreleri dersine yönelik internet destekli uzaktan eğitim uygulaması. *The Turkish Online Journal of Educational Technology – TOJET*, 2(4), 92-99.
- Gündüz, A. Y. (2013). Öğretmen adaylarının uzaktan eğitim algısı. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Karasar, N. (2012). Bilimsel araştırma yöntemi. 20. Baskı, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Odabaş, H. (2003). İnternet tabanlı uzaktan eğitim ve bilgi ve belge yönetimi bölümleri. *Türk Kütüphaneciliği*, 17(1), 22-36.
- Salyers, V., Carter, L., Barrett, P., & Williams, L. (2010). Evaluating student and faculty satisfaction with a pedagogical framework, *The Journal of Distance Education*, 24(3).
- Sinecen, M. (2010). Uzaktan Eğitim’de Moodle kullanımı ve kurulumu. *Akademik Dizayn Dergisi*, 1, 14-21.
- Soydal, İ., Alır, G. ve Ünal, Y. (2012). Türk üniversiteleri e-öğrenmeye hazır mı? Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi örneği. *International Conference on Electronic Publishing, ELPUB*, 133-144.
- Şen, B., Atasoy, F., Aydın, ve Nesrin. (2010). *Düşük maliyetli web tabanlı uzaktan eğitim sistemi*. Akademik Bilişim, Muğla: Akademik Bilişim Konferans Bildirileri.
- Umut, A.L. ve Madran, O. R. (2004). Web tabanlı uzaktan eğitim sistemleri: sahip olması gereken özellikler ve standartlar. *Bilgi Dünyası*, 5(2), 259-271.

- Ünalır E., Önal A. ve Beydağ Ü. (2006). *Bilgisayar teknolojileri dersi alan öğrencilerin uzaktan eğitim programlarına bakış açıları*. Akademik Bilişim, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Yakın, İ. ve Tınmaz, H. (2013). *Uzaktan eğitimde önemli bir boyut: Öğretmen adaylarının e-hazırbulunuşlukları*. XIV. Akademik Bilişim Konferansı, Akdeniz Üniversitesi, Antalya.